

TYNSET KOMMUNE

Personalavdelingen

KOMM

Det Kgl. kommunal- og regionaldepartement
Statsråden
Postboks 8112 Dep.
0032 OSLO

Tynset, 25.01.2011

Vår ref.	Løpenr.	Arkivkode	Saksbehandler	Deres ref.
10/1567-5	508/11	014	Morten B. Often 62 48 50 14	

MELDING OM POLITISK VEDTAK

E-VALG 2011- HØRING FORSKRIFT OM FORSØK MED ELEKTRONISK STEMMEGIVNING

Fra møtet i Valgstyret den 20.01.2011, saksnr 1/11.

Det underrettes herved om at det er fattet følgende vedtak:

Tynset kommune slutter seg til *Forskrift om forsøk med elektronisk stemmegivning under forhåndsstemmegivningen, elektronisk avkryssing i manntallet på valgtinget og bruk av ny stemmeseddel ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011*, med følgende endringer:

- § 5 punkt (3) fjernes fra forskriften, evt legges det inn en bedre beskrivelse av hva punktet innebærer i selve forskriften eller veiledningen.
- Den elektroniske stemmegivningen forlenges til lørdag før valget kl 2100 jamfør § 14 punkt (1).
- § 18 tilføres et nytt punkt som gir mulighet for at kommuner med sentral opptelling kan legge "fremmede" stemmer i samme urne som resterende stemmer i de respektive kretsene.

Begrunnelsen for vedtaket går fram av vedlagte saksutredning.

Det er anledning til å se dokumentene i saken. Ta i såfall direkte kontakt med saksbehandler.

Med hilsen

Tone Bergfall
konsulent

Vedlegg

Postadresse 2500 TYNSET	Besøksadresse Rådhuset E-post: postmottak@tynset.kommune.no	Telefon 62 48 50 00	Telefaks 62 48 50 11	Org.nr: NO 940837685 MVA Bankgiro: 6170.05.21000 Bankgiro: 6170.05.22600 OCR
-----------------------------------	--	-------------------------------	--------------------------------	---

Tynset kommune

SÆRUTSKRIFT

Arkivsak: 10/1567

E-VALG 2011 – HØRING FORSKRIFT OM FORSØK MED ELEKTRONISK STEMMEGIVNING

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
1/11	Valgstyret	20.01.2011

Vedlegg

Forskrift om forsøk med elektronisk stemmegivning under forhåndsstemmegivningen, elektronisk avkryssing i manntallet på valgtinget og bruk av ny stemmeseddel ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011

Andre dokumenter i saken

1. E-VALG 2011- HØRING FORSKRIFT OM FORSØK MED ELEKTRONISK STEMMEGIVNING, datert 21.12.2010
2. E-VALG 2011- HØRING FORSKRIFT OM FORSØK MED ELEKTRONISK STEMMEGIVNING, datert 10.01.2011

Melding om vedtak sendes til

Det Kgl. kommunal- og regionaldepartement Statsråden Postboks 8112 Dep. 0032 OSLO

SAKSOPPLYSNINGER

KRD har med hjemmel i valgloven § 15-1, om forsøk, utformet utkast til forskrift om forsøk med elektronisk stemmegivning under forhåndsstemmegivningen, elektronisk avkryssing i manntallet og på valgtinget og utprøving av nye stemmesedler ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Forsøksbestemmelsen gir hjemmel for å gjøre unntak fra en eller flere av valglovens bestemmelser, men ikke fra grunnprinsippene, bla at valgene skal være frie, direkte og hemmelige. Forskriften skal gjelde for de 10 kommunene som er med i prosjektet, deriblant Tynset kommune, og forskriften er nå sendt ut på høring. Høringsfrist er satt til tirsdag 15.februar 2011.

Utgangspunktet for regelverket som skal gjelde under forsøket er at valglovens og valgforskriftens bestemmelser gjelder med mindre det motsatte er bestemt i forsøksforskriften.

Som nevnt er det ikke tillatt å gjøre unntak fra de grunnleggende prinsippene for valg. Formålsbestemmelsen i valgloven om at ”forholdene skal legges til rette slik at borgerne ved frie, direkte og hemmelige valg skal kunne velge sine representanter” skal ivaretas i forsøket. Selv om stemmegivningen over internett skjer i ukontrollerte omgivelser ivaretar forsøket, etter departementets vurdering, kravet til hemmelige valg.

Dette skjer ved at:

- Elektronisk stemmegivning kun er et supplement til stemmegivning i valglokalet.

- Elektronisk stemmegivning kun gjelder under forhåndsstemmegivningen, ikke på valgdagen.
- Det innføres en angrerett for velgeren, slik at den som stemmer elektronisk kan stemme om igjen så mange ganger han eller hun ønsker.
- En papirstemme overstyrer alltid en elektronisk stemme.
- Den tekniske løsningen er sikker og pålitelig, og er utformet slik at den ikke avslører koblingen mellom velgeren og velgerens stemme.
- Identifiserings- og autentiseringsløsningen (eID) er basert på et høyt sikkerhetsnivå.

Det vil bli utarbeidet veiledning til de enkelte bestemmelsene i forskriften.

SAKSVURDERING

Forskriften er delt inn i 9 kapitler og saksutredningen kommenterer de enkelte kapitlene for seg. Kommentarene vil i hovedsak gjelde der man anser at det er nødvendig med korrigeringer/presiseringer. Se for øvrig vedlegg til denne saken.

Kapittel 1

Inneholder alminnelige bestemmelser som knytter seg til formålet med prosjektet, prinsipper for gjennomføring av valget, forskriftens virkeområde og forholdet til annet regelverk.

Til § 5, punkt (3) valgstyret skal sørge for at velgerne gis anledning til å øve på hvordan man avgir en e-stemme før valgperioden

Dette er et utfordrende punkt. Det er uklart hvordan en ser for seg at dette i praksis skal kunne løses. Punktet kan også oppfattes som en form for rettighet for velgeren og kan etter valget føre til potensielle påstander om at opplæringen var mangelfull. En slik opplæring bør også standardiseres slik at velgeren uavhengig av bosted blir sikret lik opplæring. Gjennom tydelig informasjon i forkant av valget og mulighet for å stille spørsmål til kommunen bør det imidlertid legges opp til at det ikke tilbys en form for opplæring. Dersom dette punktet likevel blir opprettholdt i forskriften må det beskrives tydeligere hvordan opplæringen skal foregå.

Valgstyret bør slutte seg til forskriftens kapittel 1, med unntak av endring i § 5 pkt (3).

Kapittel 2

Kapittelet inneholder bestemmelser om det elektroniske valgmanntallet, til bruk i valglokalene valgdagen, og en presisering av at det elektroniske manntallet skal bygges opp kretsvis. Videre inneholder kapittelet bestemmelser om at departementet forestår utforming av valgkort til bruk i forsøkskommunene og hvilke opplysninger valgkortet skal inneholde.

Departementet tar på vegne av kommunen ansvar for utarbeidelse av et elektronisk manntall og utforming, produksjon og utsendelse av valgkort. Det er meget fornuftig at dette arbeidet gjøres sentralt.

Valgstyret bør slutte seg til forskriftens kapittel 2.

Kapittel 3

Kapittelet inneholder bestemmelser om hvordan de elektroniske stemmegivningene skal åpnes (dekrypteres før telling).

Bestemmelsene sikrer at ingen enkeltperson, eller en liten gruppe av personer med sammenfallende interesser, er i posisjon til å dekryptere stemmer.

Valgstyret bør slutte seg til forskriftens kapittel 3.

Kapittel 4

Kapittelet inneholder forslag om at listeforslaget i tillegg til fødselsår, også skal inneholde fødselsdato (dd.mm.år).

Denne endringen kommer som et resultat av at den som fremmer et listeforslag selv kan få anledning til å legge forslaget inn i valgdatasystemet, eller sende over listeforslaget som elektronisk fil. Valgsekretariatet vil deretter gjennomføre en direkte kontroll mot manntallet av kandidatenes valgbarhet. Forslaget bidrar til å lette arbeidet med listeforslagene og forslagstillerne slipper å legge ved egen liste over kandidatenes fødselsdato, slik kravet er etter valgloven § 6-4 a).

Valgstyret bør slutte seg til forskriftens kapittel 4.

Kapittel 5

Kapittelet inneholder bestemmelser om de elektroniske stemmesedlene, samt en angivelse av tidspunktet for når de må være ferdigstilt. Kapittelet har også bestemmelser om ny utforming av stemmesedler på papir som skal benyttes i forsøkskommunene ved kommunestyrevalget.

Valgstyret bør slutte seg til forskriftens kapittel 5.

Kapittel 6

Kapittelet inneholder bestemmelser om perioden og fremgangsmåten for elektronisk forhåndsstemmegivning. Den elektroniske forhåndsstemmegivningen foreslås avsluttet kl. 21 fredagen før valgdagen. Departementet anmoder høringsinstansene om å gi tilbakemelding på om det kan være aktuelt å avslutte e-stemmegivningen på et senere klokkeslett denne fredagen. Velgere som har logget seg på systemet skal på stengetiden varsles om at stemmegivningen må avsluttes innen ti minutter, om stemmegivningen skal telle med i valgoppgjøret. Om velgeren ikke rekker å stemme innen utløpet av denne tiden skal velgeren varsles om dette og at stemmegivningen ikke er registrert, samt om retten til å stemme på valgtinget. Videre er det tatt inn en bestemmelse om angrerett ved elektronisk stemmegivning, og regler for hvilken stemme som skal telle i tilfeller der velgeren har stemt flere ganger.

Til § 14, punkt (1) *Velgere som ønsker det kan avgi stemme elektronisk over Internett (ukontrollerte omgivelser) ved å logge seg på e-valgsystemet fra 10.august kl 0900 til og med fredag 9. september kl 2100.*

Departementet etterspør direkte tilbakemelding på tidspunkt for avslutning av e-stemmegivningen. En av fordelene med e-stemmegivningen er at resultatet blir registrert umiddelbart i systemet. I tillegg gir e-stemmegivning en tilgjengelighet som gjør at det bør være mulig å avgi en elektronisk stemme senere enn fredag kl 2100. For mange kommuner, deriblant Tynset, er det valgdag søndag, og av denne grunn må e-stemmegivningen uansett avsluttes før søndag. Det synes derfor hensiktsmessig at e-stemmegivningen kan avsluttes ila lørdag, for eksempel kl 2100. Dersom det av tekniske grunner må være et større opphold mellom åpning av valglokalene på søndag og avslutning e-stemmegivning på lørdag må dette

selvsagt tilpasses. For øvrig gir dette kapittelet en god beskrivelse av hva det innebærer å avgi en e-stemmeavgivning.

Valgstyret bør slutte seg til forskriftens kapittel 6, med unntak av at e-stemmeavgivningen forlenges til lørdag kl 2100.

Kapittel 7

Kapittelet har bestemmelser om stemmeavgivningen i valglokalet og avkryssingen i det elektroniske manntallet på valgdagen. Kapittelet har også bestemmelser om beredskapsrutiner på valgdagen i tilfelle det elektroniske manntallet ikke virker, for eksempel på grunn av strøm- eller kommunikasjonsbrudd.

Til § 18 Stemmeavgivning i valglokalet (til valgloven § 9-5)

Departementet legger opp til at stemmeavgivningen fra velger som ikke er manntallsført på stemmestedet skal markeres som "fremmed" ved at det settes kryss i manntallet og stemmeseddelen stemples og legges i egen urne adskilt fra velgerne som er manntallsført på stemmestedet. Ettersom manntallet er elektronisk vil dette være tilgjengelig i alle valglokaler og således vil det være enklere å behandle "fremmede" stemmer. For Tynset kommune som har sentral opptelling og ikke skiller på kretsene vil det være uhensiktsmessig å operere med "fremmede" stemmer når et felles oppdatert elektronisk manntall gjør det mulig å kontrollere dette. Stemmer avgitt av velgere som ikke bor i kretsen bør derfor legges i samme urne som resterende stemmer. Av denne grunn bør forskriften legge til et punkt som gir adgang til å legge de "fremmede" stemmene i samme urne som de ordinære stemmene i de tilfeller hvor kommunen har sentral opptelling.

Det som beskrives i kapittelet om beredskapsrutiner er nyttig og gir klare føringer for hvordan en valgfunksjonær skal forholde seg ved strømbrudd eller kommunikasjonsbrudd.

Valgstyret bør slutte seg til forskriftens kapittel 7, med unntak av at det bør tilføyes et nytt punkt i § 18 jamfør ovenstående.

Kapittel 8

Kapittelet inneholder bestemmelser om prøving av stemmeavgivninger og stemmesedler, opptelling og protokollering.

Det innebærer en endring av rutinene når den endelige opptellingen skal foregå. Etter at valgstyret er ferdig med den endelige opptellingen av stemmesedler avgitt på papir til kommunestyrevalget, skal valgstyret legge til godkjente stemmesedler avgitt elektronisk. Forskriften sier også at alle stemmesedler på papir skal skannes i den endelige opptellingen.

Valgstyret bør slutte seg til forskriftens kapittel 8.

Kapittel 9

Kapittelet inneholder bestemmelser om eierskap og krav til det elektroniske valgsystemet, og bestemmelser knyttet til sikkerhet, innsyn og kontroll.

§ 26, *Eierskap og driftsansvar*, slår fast at e-valgssystemet og det elektroniske valgdatabasystemet eies, driftes og forvaltes av Staten. Dette gir en ekstra sikkerhet for gjennomføring, og sikrer likhet i alle kommuner. Det forenkler i tillegg arbeidet fordi det på forhånd er lagt premisser for hvilke systemer som skal brukes og hvordan de skal vedlikeholdes. Endringen vil oppleves som en forbedring sammenlignet med dagens system. Kapittelet inneholder bestemmelser om eierskap og krav til det elektroniske valgssystemet, og bestemmelser knyttet til sikkerhet, innsyn og kontroll.

Valgstyret bør slutte seg til forskriftens kapittel 9.

Anbefaling

Med bakgrunn i saksvurderingen anbefaler rådmannen at valgstyret i Tynset kommune slutter seg til *Forskrift om forsøk med elektronisk stemmegivning under forhåndsstemmegivningen, elektronisk avkryssing i manntallet på valgtinget og bruk av ny stemmeseddel ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011*, med de endringer som er skissert.

Innstilling:

Tynset kommune slutter seg til *Forskrift om forsøk med elektronisk stemmegivning under forhåndsstemmegivningen, elektronisk avkryssing i manntallet på valgtinget og bruk av ny stemmeseddel ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011*, med følgende endringer:

- § 5 punkt (3) fjernes fra forskriften, evt legges det inn en bedre beskrivelse av hva punktet innebærer i selve forskriften eller veiledningen.
- Den elektroniske stemmegivningen forlenges til lørdag før valget kl 2100 jamfør § 14 punkt (1).
- § 18 tilføres et nytt punkt som gir mulighet for at kommuner med sentral opptelling kan legge "fremmede" stemmer i samme urne som resterende stemmer i de respektive kretsene.

Valgstyret behandlet saken i møte 20.01.2011 :

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak

Tynset kommune slutter seg til *Forskrift om forsøk med elektronisk stemmegivning under forhåndsstemmegivningen, elektronisk avkryssing i manntallet på valgtinget og bruk av ny stemmeseddel ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011*, med følgende endringer:

- § 5 punkt (3) fjernes fra forskriften, evt legges det inn en bedre beskrivelse av hva punktet innebærer i selve forskriften eller veiledningen.
- Den elektroniske stemmegivningen forlenges til lørdag før valget kl 2100 jamfør § 14 punkt (1).
- § 18 tilføres et nytt punkt som gir mulighet for at kommuner med sentral opptelling kan legge "fremmede" stemmer i samme urne som resterende stemmer i de respektive kretsene.